

Vazgeçenlerdir kaybedenler!

J. K. Rowling'in, Jim Field'in olağanüstü resimleri eşliğinde başarıyla aktardığı düşsel yolculuk; umursamaz, değerbilmez tutumların yanında dostluk, dayanışma, yardımlaşma, olup biteni anlamaya çalışma, anlayış gösterme gibi değer ve kavramları da barındırıyor. Ve okurunu, çocukların o bitip tükenmez, alabildiğine varsil evreniyle yeniden tanışmaya davet ederken arka planda da son derece başarılı bir sistem eleştirisi sunuyor.

Y. BEKİR YURDAKUL

İlk bakışta kimsenin, hiçbir şeyin yerinde olmadığını düşündüğümüz bir ev mi, her şeyin düzenli olduğu bir oda mı övgü alır bizden? Ya da sağa sola saçılmış izlenimi veren oyuncaklar, giysiler, araç gereçlerle karmakarışık bir çocuk odası mı yoksa henüz bir oyuna sahne olmadığını düşündüğümüz mü?

Dahası nedir bir çocuğun; yenisi dururken bize göre kirli, kimi yerleri sökkük, kopuk ya da yırtık bir oyuncaca sevgi ve bağlılık göstermesi, ondan ayrılmak istemeyişi?

Annesinin, "Bir de kardeşim olacak, hiç bana çekmemiş, nasıl da dağınık evi öyle!" yakınmasını, "Teyzemin evinde yaşanmışlık var anne..." diye yanıtlayan çocuğun "yaşanmışlık" vurgusundadır belki de hayat.

Yaşanmışlığın olduğu yerde de elbet farklı ilişkiler/ yaklaşımlar gelişir. Bir oyuncak başka bir kimlik kazanır, bazen çocuk kendi yerine koyar oyuncaklarından birini. Ona davranışlarıyla anlatmaya çalışır doğrudan söyleyemediğini.

Sahi, kendi seçimimiz ya da kendi yaptığımız mı mutlu eder bizi, değilse yığınla ve hazır bulduklarımız mı?

KÂR HIRSININ UNUTTURDUKLARI

Sanırım hepimiz farkındayız, büyük-küçük hiçbir nesnenin tanımında / reklamında "evladiyelik" kavramı duyulmuyor bugün. Dün alınan, neredeyse yarın, "dededen / başka bir zamandan kalmış" gibi bir küçümsemenin muhatabı oluyor.

Teknolojik ürünlerin ömrü en çok iki yıl! Hele düşürmüşseniz, ıslanmış ya da güneşte kalmışsa değme keyfine satıcının (dolayısıyla üreticinin)! İstenecek şu: Yeni modeli çıktı, değiştir! Daha kaç yıl kullanacaksın, yenisini al! Biraz kullan, at!

Söz buradan açınca Anadolu işi "kırkyama"lara değin uzandı düşüncelerim. Pazarı egemen olan bu anlayış / hız, ilişkilerde de ortaya çıkmakta gecikmedi. Uzun sürmüş

dostluklar, arkadaşlıklar; vefa, dayanışma, yardımlaşma tutumları başka bir çağa aitmiş gibi yadırganır oldu. Sabır ve empatinin yerinde şimdi ansızın parlamalar, tahammülsüzlük var.

Herkes, hepimiz böyle değiliz elbette ne ki durmaksızın bunu vaaz eden bir sistemin içine her gün daha çok çekilir oldu insan.

Yolumun buralara nereden düştüğünü, şu hız çağının neden olduğu sıkıntıyı niye sahneye çıkardığımı merak etmişsinizdir. Kestirmeden söyleyeyim: Yine bir J. K. Rowling yapıtı, Noel Domuçu ve Jack'in Müthiş Maceraları'nı okudum.

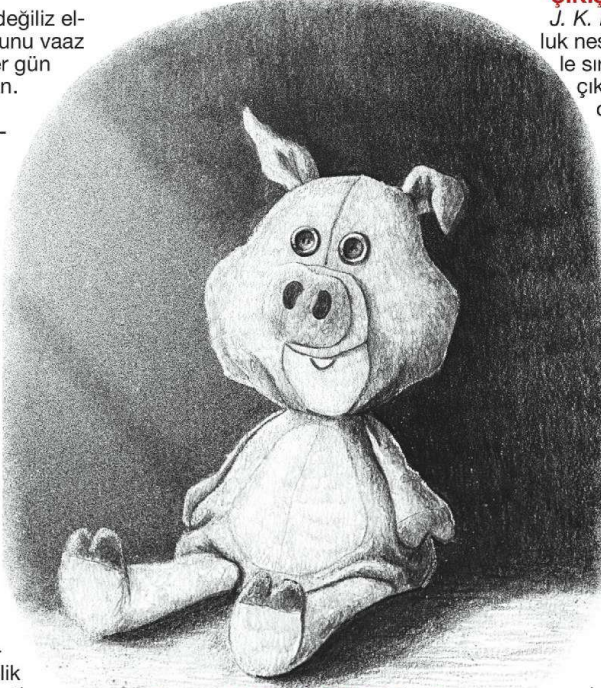
Kulakları sarkık, kırılıp dökülmüş gözlerinin yerine iki düğme dikilmiş, epey de eskimiş oyuncacı Dom'u yitiren Jack'in, onu bulup geri getirmek için gözünü kırpmadan çıktığı yolculuk hepimizi, çocukların o bitip tükenmez, alabildiğine varsil evreniyle yeniden tanışmaya davet ederken bir yandan da üretmeden tüketmeye, daha çok tüketmeye çağırarak çağımıza yönelik olağanüstü başarılı bir eleştirisi sunuyor.

DOM OTOYOLDA KAYBOLUNCA...

Jack'in yeni okulunda tanıştığı Holly (Yazarın hiç kimsenin "tam" olmadığı, başarılı olanın da kusurlarının, hatalarının olabileceği gerçeğini onun kimliğiyle anımsattığı Holly de anlatının kahramanları arasındadır), Dom'u, otoyolda giderlerken araçtan atınca olanlar olur.

Jack artık dert ortağından, en büyük sırdaşından ayrı düşmüştür. Eve döndüğünde ortalağı birbirine katar, bir gün sonra yeni alınan "Domuçu"u -ki Dom'un aynısıdır- parçalamaya, boğmaya kalkışır. Ancak her yerin kar

altında olduğu Noel arifesinde, Dom'u bulup eve geri getirme yolculuğunda da ona yeni Domuçu eşlik edecekler. Gecenin ortasında, herkes uyuduğunda düşerler yola.

Desen: © TM &, © J.K. Rowling

Yitirdiğinizle aranızdaki bağ sevgiyse onu arama yolculuğunda herhangi bir engel ne korkutur sizi ne de vazgeçirebilir.

J. K. Rowling'in, Jim Field'in olağanüstü resimleri eşliğinde başarıyla aktardığı düşsel yolculuk; umursamaz, değerbilmez tutumların yanında dostluk, dayanışma, yardımlaşma, olup biteni anlamaya çalışma, anlayış gösterme gibi değer ve kavramları da barındırıyor.

Jack'le Domuçu'un uzun ve sabırlı yolculuklarında yol düşürdükleri "Kaybolanlar Diyarı", "Tüh Kaybolmuş", "Kullan At", "Yası Tutulmamış-

lar Hurdalığı", "Özlenenler Şehri" ve "Sevilenler Adası" nesnelere kuşatılmış dünyamızda unutmamız istenenler olarak çıkıyor karşımıza.

ÇIKIŞI DA SÖYLÜYOR

J. K. Rowling'in armağanı bu yolculuk nesnelere, düşüncelere ve düşlerle sınırlı değil. An geliyor duygular çıkıyor karşımıza az önce sıraladığımız "kent"lerden birinde... Farkında bile olmadan terk ettiğimiz / yitirdiğimiz "mutluluk, sevinç, hırs, sabır, sevgi, umut" vb. duygular!

J. K. Rowling, sorunu sessizce ortaya koymak, tartışmak, değerlendirmek; içine yuvarlandığımız (dünyayı kasıp kavuran kâr hırsı uğruna hâlâ geride bırakamadığımız sömürgecilik, her geçen gün daha yoksullaşan halklar) üstelik çıkışın olmadığını da ciddi ciddi düşündüğümüz koşulları değiştirmenin yolunu da fısıldamaksızın çekilmiyor sahneden.

Bununla da kalmıyor, 2020'de yayımlanan İckabog adlı yapıtının telif gelirinin tamamını, salgında zarar görenlere yardım amacıyla kullanılmak üzere bağışlıyor.

Kararlılıkla yürümek mi, korkup geri dönmek mi? Anlatı boyunca Jack'le yürüyüşümüzü gündelik yaşamımıza da taşıyalım istiyor.

Kısacası yine olağanüstü başarıyla kurgulanmış bir anlatı, bir an olsun düşmeyen temposuyla çağdaş bir masal, her an / her bölümde ve hiç ummadığımız anda karşınıza çıkan bambaşka ve şaşırtan gerçeklikler. Çevirmen Hazel Bilgen'in bütün bu sıraladıklarımızda saklı emeğinin de altını çizelim. ■

Noel Domuçu ve Jack'in Müthiş Maceraları / J. K. Rowling / Resimleyen: Jim Field / Çeviren: Hazel Bilgen / YKY Doğan Kardeş Kitaplığı / 320 s. / 10+ / 2021.